

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

9. Quàm multipliciter, & quàm facilè homo distrahitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

D. Petr. Damian. ep. 14. ad Desider. Abbat. c. 7. Horas canonicas intempestive persolvens ob negotiis, S. Severinus Episcopus, Purgatorii flammis adurit.

Audiant id, ac perpendant, qui levissimis de causis à quibuscunque evocati è Choro discedunt, qui que nec Horas integre, nec suo tempore persolvunt: & audiant, quod mox subjicit; & perhorrescant. Clericus quidam Colonienfis Ecclesie vadum fluminis transibat: & ecce Beatus Severinus, ejusdem Ecclesie auper Episcopus, equi ejus habenas apprehendit, eumque retinens sistit. Cùmque ille in stuporem versus, & graviter admiratus, cur tam clarus illic, & tam celebris fame vir motaretur, inquireret: Da mihi, ait, manum tuam, ut quæ circa me sunt, non auditu, sed & tactu discas. Cùmque datam manum fluctibus impressisset, tantus eum ardor absorbit, ut undique carnes ejus resolutæ defluerent, & ossa nuda, vix hærentibus articulis, remanerent. Ad quem Clericus: Cùm nomen, inquit, tuum in tantâ benedictione sit apud nos, & fama tua consonis totius Ecclesie præconiis celebretur, cur te pestilens hæc vorago constringit, tantoque (proh dolor!) incendio cruciaris? Ad quem sanctus Episcopus: Nihil aliud in me remansit, ait, ultione plectendum, præter hoc tantum: quia dum in aulâ regiâ constitutus imperialibus me consiliis vehementer implicui, canonicæ synaxis officia per distincta horarum spatia non persolvi. Mane quippe simul omnia coacervans, tota die negotiis ingruentibus secura libertate vacabam. Ob hanc itaque negligentiam Horarum, ardoris hujus fero supplicium. Sed omnipotentis Dei clementiam, utrique simul humiliter imploremus, ut manum tuam in pristina salutis restituat statum. Quod cùm fuisset factum: Vade, inquit, fili, obsecra Fratres nostros Ecclesie clericos, & alios spirituales viros, ut pro me preces fundant, indigentibus subsidia perferant, Sacrificiorum votis insistant. His enim peractis, ego mox de vinculo pœnæ hujus indubitanter expediar, & expectantibus me beatorum civium cheris letus adjungar.

Quàm multipliciter, & quàm facile homo distrahatur.

PUNCTVM IX.

Multiplicata sunt super capillos capitis mei, & cor meum dereliquit me. Et, potest esse particula causativa, ut sit sensus: Quia cor meum dereliquit me; mens enim mea valdè levis, multumque instabilis, vaga, & profuga est, & sine custodia, cogitationes innumeræ, vanæ, & importunæ me distrahunt, & ducunt, ut ait Bernardus, modò ad forum, modò ad litigia altercantium, nunc ad convivia pinguium, nunc ad immunda libidinum, *Cor mundum crea in me, Deus, quoniam nò solum vana cogitatio illud occupat, & turpis inquinat; verum & amara dissipat. Sæpè nanque aliquâ injuriâ commotus, densis cogitationum tumultibus in corde premor, hinc inde sollicitus, & cæcè occasionem vindictæ de accepta injuria rimor, consilia multiplico, absentibus contradico, intra memetipsum contumelias profero, & recipio, receptis autem durius respondeo, cùmque qui obviet, nullus adsit, rixas in corde compono, insidias invidentium considero, & quid contra jurgii movere possim, penso, exquiro, quid respondeam, & cùm rem nullam teneam, vacuus litigator elaboro, sicque diem in otium, noctem verd in cogitationem verso. Multiplicata sunt super capillos capitis mei, & cor meum dereliquit me.*

O quàm citò nos dereliquit! Huc, illucque evolant cogitationes: imaginaria enim facultas post peccatum maximè inordinata relicta est, parùmque rationi subjecta; unde sæpè evenit, ut instar ancillæ profugæ circumierit, circumspexitque regionem, antequàm sentiamus, ubi sit. *Garrula, & vaga, Hebr. tumultuosa, & quærens impatiens, nec valens in domo consistere pedibus suis, nunc foris, nunc in plateis, nunc juxta angulos, vel juxta omnes angulos, quia nimirum quocquò se ingerunt, ubique*

Psal. 39.

*D. Bern. de in-
ter. domo, c. 30.*

Et 54.

Psal. 50.

Proverb. 7.

Hebr.

Alii.

Bern. quo su-
pra.

ubique adsunt. Bern. Si à domo men-
tis, vel ad momentum domina ratio
discedit, quasi absente domina cogitatio-
num clamor, & garrula ancillarum tur-
ba, multi licet: ubi autem ratio ad men-
tem redit, vel si in castabilis, & fixa ma-
net, omnis confusio tumultuosa quiescit,
& quasi ancillæ ad instructum opus totæ
cum silentio convertuntur. Oportet er-
go, ut ratio domi maneat, ne cogitatio
vagetur, minorandaque turba cogita-
tionum.

Psal. 103.
D. Bern. de in-
ter. domo, c. 44

Cogitationes sunt penè innumere, Illic
reptilia, quorum non est numerus. Mare, cor,
reptilia, cogitationes. Bern.

Idem: Nihil est corde meo fugacius.
Est enim vagum, & instabile, & omnimo-
bili mobilius.

Cogitationes sunt turba illa
tumultuans.
PUNCTVM X.

D. Greg. 18.
Mor. 23.

Divus Gregor. Cum ad cor veritas
venit, prius ab eo cogitationum car-
naliū æstus ejicit, & post in eo virtutū
dona disponit. Unde cu invitatur Dominus
ad suscitandā filiam Principis duceretur,
dicitur: Et cum ejecta esset turba, intravit, &
tenuit manum ejus, & surrexit puella. Foras
ergo turba ejicitur, ut puella suscitetur.
quia si nō prius à secretioribus cordis ex-
pellitur importuna seculariū multitudo
curarum, anima, quæ intrinsecus jacet
morta, non resurgit: Nam dum se per
innumeras terrenorum desideriorum co-
gitationes spargit, ad considerationem
sui sese nullatenus colligit.

Matth. 9.

Psal. 143.
D. Greg. 26.
Mor. 28.

O quam magnas agebat Deo gratias
Propheta pro silentio, tumultuanti huic
turbae dicto: *Benedictus Deus, qui subdit
populum meum sub me.* Sanctis quippe vi-
ris, ait D. Gregor. populi subiguntur,
cum ab eis cogitationes stultæ dissiliant,
ut non per abrupta phantasmatum rapi-
ant, sed rationi subdita, à corde humiliter
conquiescant.

Similiter ad illa verba Job: *Qui adisi-*

A cant sibi solitudines; practicè differit de tur-
ba cogitationum, quam unusquisque lu-
xuriosus, iracundus, avarus, & superbus
intra se patitur. O populum immunda-
rum cogitationum! O turbam cogitatio-
num turbatarum! O quàm prostratam
mentem pede miseræ frequentationis
calcant! Alius juri se luxuriæ subdit, atq;
ante mentis oculos schemata turpium
cogitationum fingit, & cum effectus non
tribuitur operis, hoc crebrius agitur in-
tentione cogitationis. Voluptatis perfe-
ctio quaeritur, & concussus enerviter ani-
mus hinc inde & sollicitus, & cæcatus,
occasionem nequissimæ expletionis ri-
matur. Mens itaque quasi quendam po-
pulum patitur, quæ insolenti cogitatio-
num tamulto vastatur. Alius iræ se do-
minio stravit: & quid in corde, nisi jurgia,
etiam quæ desunt, peragit? Hic sæpè
(quod etiam puncto præcedenti à D.
Greg. mutuatus dicebat Bernardus) præ-
sentes non videt, absentibus contradicit,
intra semetipsum contumelias profert, &
recipit, receptis autem durius respondet:
& cum qui obviat, nullus adsit, magnis
clamoribus rixas in corde componit.
Turbam itaque hic intrus sustinet, quem
poundus vehemens inflammata cogita-
tionis premit. Alius juri se avaritiæ tra-
dit, & fastidians propria, aliena con-
cupiscit. Hic plerumque concupita
adipisci non valens, diem quidem in
otium, noctem verò in cogitationem
versat: torper ab utili opere, quia fatiga-
tur illicita cogitatione: consilia multipli-
cat, & sinum mentis cogitationum inven-
tionibus latius expandit; pervenire ad
concupita satagit, atque ad obtinenda
hæc secretissimos causarum meatus qua-
rit. Qui mox ut in causa aliquid subtile
invenisse se aestimat, jam se obtinuisse,
quod concupierat, exultat: jam quid et-
iam adeptæ rei adjungat, excogitat; atq;
ut in meliori statu debeat excoli, pertra-
ctat. Quam quia jam quasi possidet, &
quasi ad meliorem speciem adducit, mox
insidias invidentium considerat, & quid
contra se jurgii moveatur, pensat, & ex-
quirat, quid respondeat, & cum rem nul-
lam teneat, jam in defensione rei, quatuor
appo-

Job. 3.